

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
PvdA			Duurzaamheid	Aan de ene kant zien we dat er meer uitdaging komt op het gebied van duurzaamheid en tegelijk zien we dat op de begroting alles met een miljoen euro terugloopt. Hoe rijmen we die twee?	Het programma duurzaamheid heeft een lange adem. Er zijn doelen voor 2030 door het Rijk bekrachtigd of aangegeven. Ons einddoel is 2050 waarin veel zaken geregeld moeten zijn. Vanaf 2019 werkt de gemeente volgens een programma. Destijds is ervoor gekozen om eerst incidenteel geld daarvoor beschikbaar te stellen. Nu loopt het programma af en is er net een nieuw college en een nieuwe raad. In de raadsagenda staat dat de raad pas in de perspectiefnota van 2023 structureel geld wil opnemen. Dat geldt ook voor het college. Dat er uiteindelijk structureel geld nodig is, is evident. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden, want niet alles kan. In de raadsagenda heeft de raad verzocht om eerst met startnotities te komen, voordat er een nieuw uitvoeringsprogramma komt.
			Woonvisie	De woonvisie komt bijna richting de raad?	Het voorgaande geldt ook voor wonen. In januari is er al een startnotitie vastgesteld. Die staat op de site. Vorig jaar is het woonbehoeftenonderzoek gedaan. Op 7 november is er een dialoogsessie met de raad over de uitgangspuntennota, die bijna naar het college gaat en in november in de commissie komt. Daarmee wordt de koers bepaald voor de toekomst van Heerenveen op het gebied van wonen. Hoe wil de gemeente omgaan bijv. met het percentage betaalbare sociale huur en betaalbaarheid, met de instrumenten ernaast. Daarna kan de visie geschreven worden. Het nieuwe grondbeleid wordt parallel opgesteld.
				In de raadsagenda staan een aantal nogal creatieve ideeën over combinaties van nieuwe	We hebben niet echt budget. Het probleem is nog meer dat we geen capaciteit hebben. We hebben nu één junior op het woonbeleid. Ook al is er budget om

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
				soorten huisvesting van vluchtelingen enz. Is er budget om gedachten overdwers uit te werken?	mensen tijdelijk in te huren, ze zijn niet te vinden. Dat terwijl er al veel verschillende verplichte programma's zijn binnen het wonen. Het lukt niet om dat soort extra pilots in gang te zetten. In de uitgangspuntennota wordt advies gegeven om de goede instrumenten in te zetten die echt helpend zijn voor de problemen die hier spelen. Binnenkort ontvangt de raad een informatiebrief over alles wat speelt met het woonbeleid.
CU			Grondbeleid	Welke financiële mogelijkheden heeft de gemeente om grond voor o.a. wonen aan te kopen?	Dat heeft te maken met hoe de gemeente met het grondbeleid omgaat, hoeveel geld beschikbaar wordt gesteld en hoeveel risico de gemeente daarmee wil nemen. De woonvisie wordt parallel met het nieuwe grondbeleid opgesteld. Deze vragen worden juist aan de raad gesteld. Eerder is er al een crisis geweest waarbij gronden ineens afgewaardeerd moesten worden.
				We hebben wel allemaal plannen als gemeente Heerenveen voor woningen etc. Aan de andere kant van de Engelenvaart bijv. Maar hebben we daar wel geld voor?	Skoatterwâld is ook ooit aangekocht en dat verdient zich terug. De vraag is wat de raad belangrijk vindt en hoeveel risico men wil lopen.
				Worden er vanuit de gemeente opties gegeven van wat de raad kan doen tegen welk risico?	Dat wordt in combinatie met de woonvisie gedaan. Daarbij speelt de vraag hoeveel woningen de gemeente wil bouwen en hoeveel daarvan betaalbaar moet zijn. En kiest men voor inbreiden of uitbreiden? Hoeveel risico wil de gemeente daarin nemen? Die belangenafweging wordt aan de raad voorgelegd.
				Op een gegeven moment is de grond op, en moet er misschien	Er kan ook gekozen worden voor uitbreiding bij de dorpen of om niet zoveel woningen bij te bouwen.

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
				richting De Fryske Marren gebouwd worden.	
		32	Duurzaamheid	De raad is een tijd terug op bezoek geweest bij een boerenfamilie in Gersloot. Op blz. 32 staat dat de gemeente in nauw gesprek blijft met agrariërs. Hierbij wordt opgetrokken met de provincie en het Wetterskip. Zijn die gesprekken al gaande?	Niet met de mensen hier aan tafel. Jaap van Veen heeft voor de zomer nog gesprekken gehad en er is regulier overleg met LTO afd. Heerenveen. Er kan evt. een schriftelijke technische vraag gesteld worden.
				We zijn in afwachting van het Rijksbeleid. Worden bedrijven uitgekocht, wordt er wetgeving op gezet met een plafond of wordt er gewerkt met cirkels om natuurgebieden heen?	In het kader van het veenweideprogramma is de gemeente samen met provincie en Wetterskip in gesprek met boeren. Stikstof komt daarbij ook aan de orde.
				Is er al iets te zeggen over de funderingsschade?	Het veenweideprogramma wordt vanuit de provincie getrokken. Er is een informatiebrief naar de raad gestuurd over de stand van zaken.
		33	Duurzaamheid	De duurzaamheid is niet ruim begroot in de begroting 2023.	Op pagina 33 onder de tabel staat dat het college voorstelt om voor volgend jaar incidenteel € 490.000 beschikbaar te stellen. Met de gedachte erachter dat de raad in de perspectiefnota van 2023 gefundeerde keuzes kan maken, niet alleen over duurzaamheid maar over de volle breedte. Dat is ook een wens in de raadsagenda. De verwachting is dat in of voor de decembercirculaire van het Rijk helder wordt hoeveel de gemeente structureel t/m 2030 van het Rijk krijgt.
				Hoe gaat het gesprek met de woningbouwcorporaties over de verduurzaming?	Met de corporaties worden prestatieafspraken gemaakt. Eén van de programma's in de nationale woon- en bouwagenda gaat daarover. Te merken is

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					dat corporaties hier hun best doen om het geld eerst in de verduurzaming te steken vanwege de energiearmoede. Op praktisch niveau hebben de projectleiders regelmatig contact met de corporaties zodat acties aansluiten bij wat er past op dit moment.
				Hoe wordt de handhaving gedaan?	Onze prioriteit bij het VTH-beleid is veiligheid en gezondheid. Doelstelling is om in het eerste kwartaal met de raad een bijeenkomst over het VTH-beleid te plannen. Duurzaamheid zal daarbij ook aan de orde komen. Er is steeds meer wet- en regelgeving met een deadline. Er zijn 175-200 kantoorgebouwen die onder label C vallen en vanuit het Rijk wordt nog geen € 450.000 gefaciliteerd. In die zin moeten keuzes gemaakt worden.
				Heeft handhaving wel voldoende personeel op dit moment?	Dat is op kleine basis. De techniek is dusdanig ingewikkeld dat de consument zichzelf niet kan beschermen. Het vangnet is bij de gemeente Heerenveen vrij beperkt. De instrumenten om regie op de woningmarkt te pakken, waar de raad erg mee bezig is, hebben ook betrekking op toetsing en handhaving.
CDA		27	Wonen	Hier staat dat de gemeente in gesprek gaat over inbreiding naast uitbreiding en over de uitbreiding ten westen van Heerenveen. Bestaat de afspraak met de oude gemeente Skarsterlân nog?	Er staat geen afspraak vast, maar er wordt wel eens gepraat. Er zijn nieuwe colleges en raden en er zijn kennismakingsgesprekken, maar dat gaat eerst over wat men precies wil. Op 7 november wil de gemeente gesprekken met de raad houden over inbreiden en uitbreiden. Daarvoor zijn een aantal mogelijkheden. In de integrale visie van 2005 is wel het gebied aan de andere kant van de Engelenvaart ingetekend, maar dat

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					plan is later van tafel gegaan.
		27		Bij de fysieke leefomgeving staat het kopje onderwijs. Waarom staat dat daarbij?	Vanuit de onderverdeling uit het hoofdlijnenakkoord is dat daarbij terechtgekomen. Dit hoort bij tafel 5.
		31	Omgevingswet	Kunt u een inkijk geven wat het betekent dat de Omgevingswet nog een keer uitgesteld is?	Het heeft voor- en nadelen. Het voordeel is dat het bijna niet anders kon. Heerenveen loopt qua ict best voor, maar het lukt niet om te koppelen op het DSO. Dat betekent dat archiefsystemen nog niet gebruikt kunnen worden, dat op efficiency ingeleverd wordt, er dubbel werk is.
				Is er extra overhead vanwege het uitstellen van de Omgevingswet?	Eén van de doelen van de Omgevingswet is minder zware procedures. Er zijn aanvragers die overwegen om daarom de aanvraag na 1 januari te doen. Het nieuwe systeem heeft zoveel voordelen dat overwogen wordt om dat per 1 maart toch te gaan gebruiken. De oude processen worden dan in het nieuwe systeem Decos JOIN ingebouwd, omdat de verwachting niet is dat het 1 juli klaar zal zijn.
				Worden nu al bestemmingsplanprocedures on hold gezet omdat voor 1 januari niet meer behandeld kan worden?	Bij de projectleiders en ontwikkelaars is er twijfel of snel ingediend moet worden, of juist gewacht, terwijl nog niemand precies weet hoe die een omgevingsplan moet maken. Het kan zijn dat het straks extra druk wordt omdat mensen toch op de oude manier indienen.
		33	Afval	Wat opvalt is dat de lasten lager zijn dan de baten. Mag dat?	Die vraag kan Yfke Hoogland beantwoorden, maar zij is vandaag niet aanwezig. Die vraag kan schriftelijk ingediend worden.
			Riolering	Geldt dat ook voor vragen over riolering?	Die vragen kunnen aan Wietse en Richard gesteld worden.

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
		29	Grondbeleid	Voor 2022 staat € 24,1 miljoen. Voor 2023 is € 15,6 miljoen begroot en daarna € 8, 9 en 10 miljoen. Waar is dit geld voor?	Deze vraag kan schriftelijk ingediend worden.
GL			Handhaving	We hebben in het algemeen het idee dat het schort aan handhaving op het gebied van milieuovertredingen. Hoe is dat hier in Heerenveen?	Bedrijven en instellingen worden vrij goed gecontroleerd als het gaat om voldoen aan milieuwetgeving. Bij zwaardere bedrijven is de provincie het bevoegd gezag, dan wel de gemeente. Dat toezicht is verplicht ondergebracht bij de FUMO en is redelijk op orde. Zware bedrijven worden elk jaar bezocht.
				Wordt ook toegezien op de energiebespaarverplichting?	Daar wordt vrij goed op toegezien. Een bedrijf krijgt wel tijd om aanpassingen te doen. Op het gebied van bouwen is een VTH-beleid ontwikkeld, waarbij veiligheid en gezondheid de prioritering is. Energiezuinigheid van bedrijven wordt mondjesmaat gecontroleerd. De herziening van het VTH-beleid wordt nu voorbereid en wordt begin volgend jaar in een bijeenkomst aan de raad voorgelegd om te bespreken. Het zou logisch zijn om daar dan meer aandacht aan te besteden, zeker gezien de huidige tijd, bijv. aan de BENG.
			Duurzaamheid	Waar moet meer aandacht voor komen en waar moet de raad alert op zijn?	Duurzaamheid is een van de belangrijkste thema's. De afhankelijkheid van het beschikbaar stellen van geld vanuit het Rijk is een grote vraag. Wil de gemeente daar puur van afhankelijk zijn of is men bereid daar zelf keuzes in te maken? Voorbeeld is energielabel C bij kantoren. De gemeente krijgt € 450.000 voor 175-200 kantoren om iets mee te doen. Dat is niet voldoende. Als de gemeente daar aandacht aan wil besteden, zal de gemeente dat zelf moeten

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					bekostigen.
				Er komt nog wat bij in deze begroting voor duurzaamheid.	Ja, er is voor volgend jaar € 490.000 opgenomen om het duurzaamheidsprogramma financieel te ondersteunen. De bedoeling is om in de perspectiefnota van 2023 voor de langere termijn met een voorstel te komen, waarbij er een afweging gemaakt moet worden van waarop wordt ingezet. Daarin zal geprioriteerd moeten worden. Het geld wordt nu incidenteel begroot en volgend jaar structureel. De verwachting is dat er in december inzicht zal zijn in wat het Rijk voor klimaatbeleid aan structurele middelen tot 2030 beschikbaar zal stellen. Het Rijk zal wel over de brug komen met geld, maar niet voor alles. Daarom zullen er keuzes gemaakt moeten worden.
				Wordt de energiebesparing van bedrijven gecontroleerd door de FUMO?	Nee, dat doet de gemeente. Die kan dat wel beleggen bij de FUMO, maar dat is niet verplicht.
				Om het doel te halen moet er wel een stok achter de deur zijn.	Het verschilt per doelgroep. Bij bestaande bouw valt veel te winnen. Met een corporatie kan de gemeente afspraken maken. Maar hoe krijgt de gemeente een particulier die onderaan de financiële ladder zit in beweging? Dan zal handhaving niet helpen, maar kan een oplossing gezocht worden in het sociaal domein. Er lopen energiearmoedeprojecten, waarbij een coach voor kennisoverdracht zorgt. Bij particuliere woningbezitters kan de gemeente alleen handhaven als iemand erg rigoreus gaat verbouwen. De gemeente is bezig met het voorbereiden van een witgoedregeling. De raad heeft in november vorig jaar gevraagd om een langduriger plan van aanpak voor

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					energiearmoede. Daar wordt binnenkort een startnotitie voor geschreven. Ook daarin zullen keuzes gemaakt moeten worden. Corporaties geven aan dat ze nog meer samenwerking met de gemeente willen op het gebied van energiebesparing.
				Komt er binnenkort een duurzaamheidsbeleid?	De raad heeft in de raadsagenda gevraagd om eerst met een startnotitie te komen. Bekeken moet worden hoe dat het beste vorm kan krijgen, ook in relatie met het hoofdlijnenakkoord.
VVD		33	Duurzaamheid	De lasten dalen enorm en de baten gaan naar nul. Is dat te verklaren?	De baten zijn de incidentele subsidies die de gemeente krijgt, zoals de RREW, en de hoogte daarvan is lastig in te schatten. Daar zal waarschijnlijk straks wel een meer structureel bedrag komen te staan. Ongeveer in december zal de gemeente uitsluitel vanuit het Rijk krijgen over het bedrag dat t/m 2030 beschikbaar wordt gesteld. Dan zullen er zeker baten komen, maar het bedrag is nog niet bekend. Hoe die lasten afnemen, wordt met John van de Wiel overlegd. Het slaat op de onttrekkingen aan de algemene reserve voor € 490.000 in 2023.
			Omgevingswet	Daar staat incidenteel € 343.000 voor. De uitvoering van de Omgevingswet is uitgesteld. Waar wordt dit incidentele geld voor ingezet in het vierde achtereenvolgende jaar?	Er is destijds een budget aangevraagd voor de invoering van de Omgevingswet en toen is gezegd dat het bedrag een inschatting is. De Omgevingswet is nu zeven keer uitgesteld. Hoe meer de invoeringsdatum dichterbij komt, hoe concreter het wordt. Het oorspronkelijke bedrag is opgemaakt en er is een uitvraag gedaan voor het geld dat nog nodig was. Feitelijk is dit nog een stuk projectbudget dat nodig is om de Omgevingswet in te voeren. Bijv. bij een omgevingstafel zitten partijen bij elkaar om zaken snel

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					op te lossen. De structurele kosten daarvan zijn nu bekend. Het aangevraagde budget is structureel aangevraagd, maar het geld is er niet, daarom is het incidenteel begroot.
				Met het omgevingsplan is grosso modo inzichtelijk wat de invoering zal kosten. Bestemmingsplannen zullen straks vervallen.	Er is een meerjarenplanning gemaakt. Voor bestemmingsplannen was amper budget. De € 350.000 is nodig voor personeel. Het DSO is de opvolger van het Omgevingsloket online. De vergunningen kunnen via het Omgevingsloket online verstrekt worden. DSO kent die functionaliteit niet, dus voor de vergunningverstrekking is software nodig om dat beveiligd te doen. DSO is gekoppeld met het nieuwe archiefsysteem Decos JOIN, maar bij het oude systeem is daar niet op geïnvesteerd. Per 1 januari zou de gemeente over kunnen met de nieuwe koppeling. Veel mensen moeten op een andere manier gaan werken met andere systemen. Er is extra budget nodig om mensen kennis te laten opdoen. Waarschijnlijk wordt de Omgevingswet niet per 1 juli 2023 ingevoerd, maar 1 januari 2024. De deadline voor het maken van het omgevingsplan in 2029 is nog niet uitgesteld. Er is een aanvraag gedaan voor meer structureel geld om dat goed te kunnen borgen.
				Gaat de gemeente het redden met dit budget?	Er is meer aangevraagd dan nu begroot is. Als het geld voor bijv. de omgevingstafels niet volledig beschikbaar gesteld wordt, moet daar kritischer naar gekeken worden.
		27	Wonen	Hier staat dat de gemeente bij voorkeur binnen de grenzen van de huidige bebouwing wil gaan voldoen aan de bouwopgave. Is	Dat kan, maar eerst moet bekeken worden welke kwaliteit gewenst is, en hoeveel de opgave is. Op 7 november is een dialoogavond met de raad gepland ter voorbereiding op de uitgangspuntennota die in

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
				dat realistisch?	november naar de raad komt, waarin dit soort vragen gesteld worden. Gezien de klimaatadaptatie en brede welvaart is het misschien juist wenselijk om niet te veel te verdichten, maar is juist uitbreiding nodig. Het heeft ook een relatie met het grondbeleid, van het risico dat men daarin wil nemen. Wil men verspreiden over de dorpen of concentreren in Heerenveen? In 2021 is woningmarktonderzoek gedaan en daaruit kwam dat de gemeente nog eens met 2000 woningen wil uitbreiden voor 2030. Dat is nog een extra ambitie voor de toekomst richting Lelylijn en Deltaplan.
				De raad heeft de motie over het elektriciteitsnet aangenomen in juli 2021. De VVD is van mening dat een eigen elektriciteitsnet aangelegd moet worden door de gemeente als er geen ruimte is bij Liander. Hoe kijken de medewerkers naar de ondergrondse infra? Er is ook gesproken over een warmtenet.	De gemeente zit goed aan tafel met de netbeheerders, maar dat betekent niet dat het probleem morgen is opgelost. Misschien moet de gemeente gaan kiezen waar elektriciteit moet komen. De gemeente is bezig met een onderzoek naar gemeenten die een warmtenet in de breedte hebben. Daarover is eerder een rapport met de raad gedeeld. Op basis daarvan is gezegd dat dat zou kunnen in en rond Heerenveen centrum. Destijds lag er nog een vergunning van A-ware, maar uiteindelijk is die door het Rijk ingetrokken. De gemeente bekijkt haar rol in de warmte en of daar een warmtenet bij past. Er wordt begonnen met een pilot in Heerenveen-Zuid. De gemeente doet mee met de taskforce RES. En landelijk zijn er ontwikkelingen met de hoogspanningsleidingen.
				Hoe staat het met de taskforce?	Er is het idee om regioanalyses te doen van vraag en aanbod nu en wat er bekend is van grote energielurpers en uitbreidingen wonen en werken. En hoe het er over vijf tot tien jaar uitziet en of men daarin kan schakelen en wat dat betekent voor

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					Liander.
D66	Werken en ondernemen	23	Economie	Hier staat dat de gemeente initiatieven van ondernemers erkent en stimuleert en een groene omgeving faciliteert waar zowel onze inwoners als onze gasten kunnen bruisen en onthaasten. Op welke manier komt dit tot uitdrukking in de begroting? Zijn daar keuzes in gemaakt?	Dat is een specifieke vraag voor Marianne de Jeu. Die kan schriftelijk ingediend worden. Er zijn wel keuzes in gemaakt, maar wij weten zo niet hoe dat zich verhoudt in relatie tot de begroting.
		24		Hier staat dat het college wil focussen op het creëren van publieke banen en basisbanen. Zijn er nu financiële middelen tegenover dit voornemen gezet?	Nee, in de begroting niet. Er zijn geen extra uitzettingen voor EZ in de begroting opgenomen. Er is wel structureel budget voor economie. Als u wilt weten hoe de verhoudingen zijn binnen dat budget, welk deel daarvoor besteed gaat worden, dan komen we daar nog op terug.
		25	Financieel overzicht	Het sociaaleconomisch beleid laat voor 2022 een eenmalige stijging van uitgaven zien. Hoe is dit te verklaren? Bij het sociaaleconomisch beleid van 2022 zijn ook structurele inkomsten te zien van € 140.000. Wat voor inkomsten zijn dit?	Dat zijn ook vragen voor Marianne de Jeu.
			Grondexploitaties	Wij hebben ooit contact gehad met Simen over de kostennota en daar zouden wij feedback op krijgen. Is daar al naar gekeken?	Jan Westrik kan daar meer over vertellen.

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
			Woonvisie	Welk deel van de woonvisie is in de begroting opgenomen? En welk deel nog niet?	Er is geen deel van de woonvisie in opgenomen, want de woonvisie moet nog vastgesteld worden. Vorig jaar is geld aangevraagd voor dit jaar voor capaciteit om de woonvisie te maken, maar verder is er geen aanvraag gedaan voor de woonvisie. Het proces is veranderd n.a.v. de raadsagenda.
				In de begroting staan focuspunten, maar die zijn nog niet financieel vertaald?	Voor dit onderwerp nog niet. Er komt een uitgangspuntennotitie voor de woonvisie, als vervolg op de startnotitie. Die wordt in november aan de raad voorgelegd. Er moeten eerst keuzes gemaakt worden, die financiële consequenties zullen hebben.
				Die zaken komen dan op zijn vroegst in de perspectiefnota 2023?	De meeste onderwerpen wel. Het woonbeleid niet, omdat dat een vernieuwing is van de visie zoals die was. Daar heeft de raad langer tijd voor nodig. Het zou kunnen dat er al een voorschot genomen wordt, maar de raad zal eerst het besluit willen nemen over de keuzes, strategie en visie.
				Hoeveel geld is er dan onder het oude regime beschikbaar?	In het oude regime zat geen structureel budget. Er is alleen geld beschikbaar voor het maken van de nieuwe visie in de vorm van capaciteit. Er moeten keuzes gemaakt worden t.a.v. hoeveelheid betaalbare woningen, hoe actief men met het grondbeleid wil omgaan, hoeveel risico's men wil nemen m.b.t. in- en uitbreiding en grondaankoop. Er zijn ook handhavers nodig om het beleid te toetsen.
				In het overzicht van wat er de komende jaren wordt uitgevoerd en gebouwd, mist de fractie dat gebouwd wordt voor hulpbehoevende inwoners.	Dat is een van de doelgroepen in de woonvisie.

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
		33	Financieel overzicht	Hoe verhoudt zich het incidenteel vrijgemaakte budget voor duurzaamheid ten opzichte van eerdere jaren? Waar komt de daling van het budget voor duurzaamheid vandaan en wat is de maatschappelijke impact van het aangegeven budget voor duurzaamheid?	Voor 2023 is de € 490.000 incidenteel beschikbaar gesteld door het college, als de raad akkoord gaat, om het programma uit te voeren. Net wees een andere fractie op de lasten en dat kunnen wij zo niet verklaren. Dat wordt met de financieel adviseur besproken. De baten zijn vaak incidentele subsidies vanuit het Rijk of provincie.
				Hoe verhoudt het bedrag van € 490.000 dat voor 2023 staat zich tot 2022 en 2021 en de volgende jaren?	In 2019 is incidenteel budget beschikbaar gesteld en daarna is nog een paar keer een bedrag beschikbaar gekomen. Dit geld is voor alle vier de thema's. Dat is genoeg voor 2023. Er is niet elk jaar budget beschikbaar gesteld. Bij het maken van de begroting was nog niet bekend dat het Rijk met structureel geld over de brug komt. Waarschijnlijk krijgt de gemeente daar tussen nu en december meer inzicht in. Het Rijksgeld kan dan meegenomen worden in de definitieve keuzes in de p-brief.
		40	Fysiek domein	Er wordt gevraagd voor meer incidenteel budget voor de personele bezetting van het fysiek domein. Wat voor concrete einddoelen worden hiermee beoogd?	Er is nu een team van 24 mensen in dienst van de gemeente en daarbij 16 inhuurmensen en dan nog lukt het niet om al het werk te doen qua hoeveelheid projecten van woningbouwontwikkelaars. Dat staat nog los van de ambities van college en raad. Het gaat om het omgevingsplan, Omgevingswet etc. Met de gevraagde middelen kan de afdeling weer een jaar verder.
SP	Werken en ondernemen	23	Economie	Bij de focus voor de komende jaren staat dat het college ruimte wil geven voor het uitbouwen van toeristische en recreatieve	Marianne de Jeu kan hier, samen met Jildou en Marian, antwoord op geven.

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
				mogelijkheden. De fractie zou liever zien dat bestaande toeristische en recreatieve gebieden eerst grondig aangepakt worden. Denk hierbij bijv. aan voorzieningen voor de watersport in Akkrum.	
	Wonen en leven	27	Wonen	Bij de focus voor de komende jaren staat dat het college wil inzetten op 2000 nieuwe woningen in de komende vijf jaar bovenop het aantal dat met de provincie is afgesproken. Hoeveel woningen zijn dat?	Er is een aantal van ruim duizend woningen afgesproken met de provincie. Het college heeft in het hoofdlijnenakkoord aangegeven dat er 2000 bij komen, dus dan is het totaal ruim 3000 nieuwe woningen.
				Het college geeft aan dat in de nieuw op te stellen woonvisie heldere doelen gesteld worden waarop de raad kan sturen. Wat is er met de input van de raadsagenda gedaan die barst van de heldere doelen?	Er is een uitgangspuntennota gemaakt met veel vragen en ook voorstellen voor besluiten. 7 november is een dialoogavond met de raad specifiek over wonen en volkshuisvesting, omdat er een aantal keuzes te maken zijn m.b.t. ambities, in- of uitbreiding. Er wordt informatie gegeven over voor- en nadelen, maar ook over regie op de woningmarkt en welke instrumenten geschikt zijn voor de problematiek in Heerenveen. De koers die de raad wil nemen wordt verwerkt in de woonvisie. Het grondbeleid wordt parallel opgepakt.
				Het college gaat met de woningbouwcorporatie in gesprek over verduurzaming. De uitdrukkelijke wens van de SP is dat de raad ook in positie wordt gebracht bij de gesprekken en niet achteraf geconfronteerd	Bij het duurzaamheidsbeleid en de woonvisie kan de raad uitspraken doen. De prestatieafspraken zijn een bevoegdheid van het college, waarin de raad wel wordt meegenomen. Die afspraken worden gemaakt op basis van de woonvisie. Vanuit het Rijk wordt ook gestuurd op verduurzaming en de corporaties zijn daar zelf ook al mee bezig, omdat de energiearmoede voor hen ook

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
				wordt met afspraken.	een issue is.
		31	Financieel overzicht	Bij de toelichting grotere afwijkingen staat dat voor de Omgevingswet incidenteel hogere lasten zijn van € 343.000. Is dit nu nodig omdat deze wet mogelijk weer uitgesteld wordt?	De Omgevingswet wordt inderdaad uitgesteld, maar niet afgesteld. Het geld is wel nodig. De afspraak was dat de gemeente zo lean en mean mogelijk met het budget zou omgaan. Nu wordt budget gevraagd om het laatste stuk af te maken. Waarschijnlijk wordt de wet 1 januari 2024 ingevoerd.
				Voor medewerkers fysiek domein wordt voor 2023 € 1.245.000 gevraagd. Om hoeveel nieuwe medewerkers gaat het dan? Is dat vast personeel of inhuur?	Er zijn twee posten. De structurele aanvraag gaat over de flexpool. Dit gaat over het incidentele bedrag. De afdeling kan lang niet alles doen. De prijzen per uur van ingehuurde medewerkers gaat flink omhoog.
		49	Risico's	Het Didam-arrest heeft invloed op het grondbeleid. Hoeveel projecten staan hierdoor op dit moment on hold? In ieder geval Jubbega.	Er staan wel meer projecten on hold. Dat moeten we uitzoeken. Er is wel beleid voor het verkopen, maar nog niet voor het verpachten van grond. Woningen en bedrijven vallen hieronder. De raad wordt hier nog over geïnformeerd. Hier kan een technische vraag over gesteld worden.
	Wonen en leven	27	Wonen	Hier staat dat de ondergrens van het energielabel van woningen minimaal label B moet worden. Hoe kan de gemeente hierop controle uitoefenen?	Dat moeten we uitzoeken.
				Het college wil inzetten op 2000 nieuwe woningen in de komende vijf jaar, bovenop het aantal dat met de provincie is afgesproken. Hopelijk komt er niet alleen hoogbouw bij in Heerenveen.	Dat is een politieke keuze. In de dialoogsessie over wonen op 7 november kan dit aan de orde gesteld worden. Het probleem is wel dat de bouwkosten stijgen en dat de grond op raakt. De vraag is hoeveel risico de gemeente wil nemen bij het grondbeleid om extra grond aan te kopen.
FNP	Werken en ondernemen	23/24	Economie	Bij de focus voor de komende jaren wordt alleen gesproken	De teksten zijn in lijn met het hoofdlijnenakkoord. In de programmatische aanpak wordt daar meer duiding

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
				over circulair en duurzaam zijn, maar niet dat de gemeente moet focussen op meer werkgelegenheid.	aan gegeven. Voor een precieze beantwoording kan de vraag schriftelijk aan Marianne de Jeu gesteld worden.
				We hebben net begrepen dat de focus nog niet vertaald is in de cijfers.	Deels wel en deels niet. Sociaaleconomisch beleid heeft een structureel budget. Hoe de verhouding is tussen de focus en het budget, weet Marianne de Jeu beter. Het is misschien nog niet allemaal doorgerekend omdat het vooral vanuit het hoofdlijnenprogramma is ingevoerd.
				Het zou kunnen zijn dat zij nog een uitleg kan geven van hoe het sociaal beleid is samengesteld?	Dat staat hier niet in. Als u daar een toelichting op wilt, dan zou Marianne dat kunnen aangeven. Het gaat vooral over het bedrag van € 143.000 die zij ter beschikking heeft.
		24		Bij de focus voor de komende jaren staat dat het college publieke banen en basisbanen wil creëren. Dit zijn zaken die nog uitgewerkt moeten worden?	Dat klopt.
	Toekomst-bestendig en duurzaam	32	Duurzaamheid	Hjir wurdt spesifyk de agraryske sektor fermeld oangeande it weromkringen fan stikstof. De hear Remkes hat yn syn rapport beskreaun dat ferskate partijen ferantwurdlik binne om in bydrage te leverjen oan de oplossing fan it stikstofprobleem.	It giet hjir oer de hiele ferduorsuming fan de agraryske sektor. Stikstof stiet hjir net spesifyk beneamd, mar is wol ien fan de ûnderwerpen fan petear. Dêrneist is der de Fryske oanpak mei de feangreidefyzje. Dêryn is de gemeente mei agrariërs oan 'e slach. Der binne ek regelmjittich oerlizzen mei LTO ôfdieling Hearrenfean.
				Nei alle gedachten is de begrutting foar de útspraak fan Remkes skreaun. Moat de tekst oanpast wurde troch middel fan	Dêr soe de rie wat fan fine kinne.

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
				in amendemint? Der binne grutte partijen dy't hjir oandiel yn ha.	
		100	Heffingen en belastingen	Is it bedrach fan de toeristebelesting al bekend?	Dat is in fraach foar Jildou.
		104	Bouwen	Minsken dy't in oanfraach dogge foar de ferbou of bou fan in wenning hawwe argewaasje fan de wize hoe't de gemeente mei de oanfragen omgiet. Der wurde saken oanjûn dy't feroare wurde moatte en letter komme dêr wer saken by. It is goed om in draaiboek te meitsjen fan wêr't in oanfreger oan foldwaan moat.	Ut it eachpunt fan tsjinstferliening wei is dat absolút ús stribjen. De Omjouwingwet en dêrfoar de Wabo meitsje it wol kompleks foar ús. By ôfwiking fan belied, dan wol provinsjaal dan wol fan it Wetterskip, kin de gemeente geandewei mear dingen tsjinkomme. De doelstelling is wol om yn in petear iepen en earlik sa gau mooglik útlizze te kinnen wêr't oan foldien wurde moat. Dat wurdt ek swart op wyt set.
HL		5	Energietransitie	Der moat altyd in boubedriuw oan te pas komme as minsken foar subsidy yn oanmerking komme wolle foar it ferduorsumjen fan harren hûs. Guon minsken kinne in protte sels en dy krije neat fergoede.	De gemeente is sels net subsidyjejouwer en hat der dêrom neat oer te sizzen. De efterlizzende gedachte is dat by subsidyjeferstrekking it mes oan twa kanten snijt. De huzen wurde better en de lokale ekonomy wurdt der ek better fan. Wierskynlik sil op net al te lange termyn ek foar eigen wurksomheden subsidy beskikber komme. By leefprojekten wurde dingen fan ûnderop dien yn de gemeente. Kollega's Anton en Tony witte dêr mear fan.
				Oan âlde hierhuzen moat ek in protte barre. Hoe komt dat?	Foar monuminten is in aparte regeling. By de lanlike en provinsjale regelingen wurdt it faak op dizze manier dien.
				De woningbouwcorporaties spelen een grote rol als het gaat over het betaalbaar, circulair en gezond maken van de woningen	In de doorkijk is de inschatting aangegeven van wat er de komende jaren nodig is. Het nieuwe college heeft gezegd dat in 2023 geen structureel geld beschikbaar wordt gesteld, maar dat eerst keuzes gemaakt worden

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
				in de Poort van het Noorden. Wellicht kan dat uitgebreid worden naar energiecorporaties, bijv. de Samenwerkende Heerenveense Energiecorporatie	van waarop ingezet moet worden. De bedoeling is dat in de perspectiefnota van 2023 structurele keuzes gemaakt worden. Dan is de vraag of gekeken wordt naar 2027/2028 of meteen naar 2030. Dat is in lijn met wat in de raadsagenda is aangegeven.
	Wonen en leven	27	Wonen	Ik begrijp dat bijna alle grond in Heerenveen verkocht is. De Singels is nu ook bijna vol.	Ja, de gemeente heeft niet veel grond meer.
				In Skoatterwâld hebben mensen zich ingeschreven op kavels, die ze weer teruggegeven hebben vanwege de hoge kosten. Hoe gaat de gemeente daarmee om?	In die tijd was er nog een loting. Dan zie je hoe snel, in een jaar tijd, zaken kunnen veranderen. Dat geldt eigenlijk ook in Nieuwehorne, alleen in mindere mate. In Skoatterwâld zijn wel een aantal kavels teruggegeven omdat in een halfjaar tijd de kosten omhoog gingen. Dan wordt de eerstvolgende op de lijst gebeld. Binnenkort worden kavels in Tjalleberd uitgegeven, wel in een andere prijscategorie dan in Skoatterwâld. Het is interessant te zien hoe dat gaat.
				Bij de focus voor de komende jaren staat dat het college met de raad in gesprek wil over uitbreiding ten westen van Heerenveen, richting De Fryske Marren. Is er een visie om daar over een aantal jaar mee te beginnen?	Op 7 november wordt een dialoogsessie met de raad georganiseerd over de woonvisie. Dan gaat het over de visie voor de komende tien jaar en hoeveel woningen gebouwd moeten worden. Dan kan gekeken worden hoeveel grond er nog is en of het heel compact moet worden of groen en klimaatbestendig, waardoor meer ruimte nodig is. Wordt dat verspreid over alle dorpen? Dan is Heerenveen-West misschien niet nodig. In hoeverre wil de gemeente al voorbereiden op de Lelylijn en het Deltaplan? En hoeveel risico's wil de gemeente lopen?
				Heeft de afdeling voldoende fte om het werk te kunnen doen?	Nee, absoluut niet. Bij het team wonen en leven werken 24 mensen in vaste dienst en 16 mensen op inhuurbasis. En dan nog kan de afdeling niet alles doen

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					wat op de lijst staat. Er is nu al vertraging, nog zonder de nieuwe ambities. Het gaat om projecten, stedenbouw, beleid, het maken van het omgevingsplan. Er is maar 1 fte voor wonen. Ervaren mensen zijn moeilijk te vinden.
GBH		31	Financieel overzicht	De Omgevingswet is weer uitgesteld, maar er is wel een incidenteel bedrag van € 343.000 voor begroot.	Wij gaan ervan uit dat de Omgevingswet wel doorgaat. Waarschijnlijk wordt 1 juli 2023 niet gehaald, maar wordt het 1 januari 2024. Dit geld is nodig om de voorbereiding op de wet klaar te hebben. Destijds is een budget beschikbaar gesteld dat vrij beperkt is vergeleken met andere gemeenten. Als er nog wat nodig was, kon dat aangevraagd worden, en dat is dit. Dit geld wordt volledig benut in 2023, in de hoop dat de wet niet weer uitgesteld wordt, want daar zitten wel dubbele lasten in.
				Wat wordt van dat geld gedaan? De bedoeling is dat er één loket komt. Dan zou je juist verwachten dat er minder geld naartoe moet.	Het doel van de Omgevingswet is om de aanvraag gemakkelijker te maken bij één loket. Het DSO, digitaal stelsel Omgevingswet, moet getest worden met alle ketenpartners. Er worden samenwerkingsafspraken gemaakt. Twee weken terug hebben alle ketenpartners bij elkaar gezeten in Thialf. Het blijkt dat het DSO nog niet goed genoeg werkt. Daar zit nog extra ontwikkeltijd in. In het nieuwe systeem krijgen mensen niet automatisch een vergunning thuis, dus dat is omslachtiger. Het nieuwe archiefsysteem Decos JOIN heeft een koppeling met het nieuwe backoffice-systeem en niet met het oude. Nu de wet wordt uitgesteld, staat men voor de keuze of het oude backoffice-systeem handmatig overgezet moet worden naar het archiefsysteem.

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					Er komt steeds meer beeld van wat de structurele kosten van de Omgevingswet zullen zijn. Er is druk geoefend met de omgevingstafels.
	Toekomst-bestendig en duurzaam	33	Duurzaamheid	Ik zie dat er € 490.000 begroot is voor 2023. Dat is niet zo ambitieus.	Dat is inderdaad minder dan gevraagd is in de doorkijk. In de laatste zin op blz. 33 staat dat ook de middelen die in 2022 beschikbaar zijn gesteld naar verwachting niet volledig worden benut en doorgeschoven worden naar 2023. Het bedrag van € 490.000 plus de middelen die nog niet gebruikt zijn, worden verdeeld over de vier thema's. Het geld voor energietransitie wordt vooral ingezet voor de wijkuitvoeringsplannen. Bij klimaatadaptatie en biodiversiteit krijgt ook het thema hitte een plek.
				De uitvoering van de transitievisie warmte is twee jaar geleden gedefinieerd. Wordt dat van deze € 490.000 gedaan of staat dat elders in de begroting?	Dat zijn de wijkuitvoeringsplannen, zoals Actie Steenbreek en subsidies voor groen dak, regenton en afwatering. Dat is een rechtstreeks voortvloeisel uit de transitievisie warmte. Er is voor 2023 deels geld weggezet voor de leefprojecten. Vier van de vijf projecten zijn in wijk en dorp. De gemeente is ook bezig met Heidemeer Waterfase. Aldeboarn is daarbij gekomen en recent zijn er ook gesprekken met Nes bij Akkrum. Zo breidt zich dat langzamerhand uit. Het geld gaat vooral naar externe begeleiding door specialisten die zaken moeten berekenen.
	Grondbeleid	94	Grondbeleid	Wat kunnen jullie vertellen over het grondbeleid?	De gemeente gaat met nieuw grondbeleid aan de gang, parallel aan de woonvisie. Keuzes die gemaakt worden hebben over en weer consequenties.
	Wonen en leven	27	Wonen	Hoeveel woningen moeten bijgebouwd worden in Heerenveen uitgaande van de berekening van het Rijk?	Er wordt uitgegaan van een behoefte van 2000 nieuwe woningen tot 2030 in Heerenveen, afgaande op demografie etc. Dat getal wordt wel om de paar jaar bijgesteld. Dat is meer dan het aantal dat met de

Tafel 3 - Wonen, Omgevingswet, FUMO, duurzaamheid, economie etc., grondbeleid					
Fractie	Thema / Paragraaf	Blz.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					provincie is afgesproken. Er is nog geen rekening gehouden met de Lelylijn of verstedelijkingsstrategie.
				Zijn die 2000 nieuw te bouwen woningen levensloopbestendig?	Nee, dat is alleen nog een getal. De woonvisie moet nog gemaakt worden. De bedoeling is dat in de nieuwe woonvisie meer op kwaliteit dan op kwantiteit gestuurd zal worden. In het woonbehoeftenonderzoek van 2021 is gekeken naar het bevorderen van doorstroming. De behoefte aan levensloopbestendige woningen zal in de woonvisie opgenomen moeten worden om daarop te kunnen sturen bij nieuwe plannen. Voor jongeren en senioren zijn woningen nodig, blijkt uit het onderzoek. In januari is de startnotitie vastgesteld en in november komt een uitgangspuntennotitie naar de raad. Op 7 november is een dialoogsessie met de raad. De koers moet bepaald worden voor het opstellen van de woonvisie.
				Waar maken jullie je het meest zorgen over gezien deze begroting?	Onze zorg is hoe we het allemaal waarmaken met de mensen die we hebben. Vandaag was in het nieuws dat er zoveel vacatures zijn bij de gemeente Utrecht. Maar alle gemeenten hebben daarmee te maken. Trainees worden ingewerkt, maar na een paar jaar zijn ze vaak weer weg. Er zijn nu wel twee senioren, maar ervaren mensen zijn niet gemakkelijk te vinden. Zzp'ers hebben over het algemeen een hoog uurloon.